

засвідчено у поетичних творах Олександра Олеся. Використовуючи найрізноманітніші за будовою і лексичним складом звертання, більшість із яких є стилістично маркованими, цей майстер слова підтверджує тезу Д. Чижевського про те, що «безумовною рисою психічного складу українця є емоціоналізм і сентименталізм, чутливість та ліризм» [6, с. 17]. Хоч основною для звертань є функція адресації, однак це більшою мірою виявляється у діалогійних текстах. У поетичному ж мовленні, як засвідчує аналіз звертань у творах Олександра Олеся, вони значно частіше використовуються з метою номінації, надання оцінних характеристик адресатові чи певної конкретизації.

SUMMARY

The article deals with analyzing of different structural and semantic types of names addressee in poetries of Olexandr Oles and it determines their meaning and role in named textes.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Лингвистический энциклопедический словарь. – М.: Сов. энциклопедия, 1990. – 685 с.
2. Пономаренко В.П. Еволюція системи іменних засобів звертання в сучасних слов'янських та інших індоєвропейських мовах // Мовознавство. – 2006. – № 6. – С. 27-32.
3. Пономаренко В.П. Засоби звертання в сучасних балтійських мовах у порівнянні з іншими індоєвропейськими аллокутивами // Мовознавство. – 2007. – С. 54-59.
4. Скаб М. Українська система номінацій адресата мовлення (результати та перспективи вивчення) // Вісник Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, Філологія. – Випуск XV-XVIII. – Івано-Франківськ: Видавничо-дизайнерський відділ ЦІТ, 2007. – С. 506-510.
5. Олесь О. Твори: У 2 т. – К.: Дніпро, 1990. – Т. 1: Поетичні твори. Лірика. Поэа збірками. з неопублікованого. Сатира. – 959 с.
6. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. Вид. 2. – Мюнхен, 1983. – 175 с.

ВІН БУВ АЙБОЛИТОМ

(до 130-ї річниці від дня народження Олександра Олеся)

С. Рудик, О. Молдован

Відомий поет-лірик Олександр Іванович Кандиба (псевдонім Олесь) є випускником Харківського ветеринарного інституту. Його мало знали в радянський період, особливо фахівці ветеринарної медицини. Мало хто знав про його роботу на Київських різницях. Поєднання поезії такого лірика з роботою на різниці важко. Чи випадково це? Про його вірші писав І. Франко: „Весною дише від сих віршів. Виступає молода сила, в якій тепер можна повітати майстра віршованої форми і легких граціозних пісень. Майже кожний віршик так і проситься під ноги, має в собі мелодію”.

Поезія О. Кандиби стала невичерпним джерелом для композиторів. Як відмічає Р. Радишевський (2002): „Понад 80 відомих композиторів, а серед них – і російські, і білоруські, і французькі, і чеські, які клали Олесеві рядки на музику, створили більше двох сотень музичних творів різних жанрів. Це солоспіви, хори, мелодекламації, опери, музика до вистав, пісні для дітей”.

Для порівняння слід зазначити, що віршами Т. Шевченка цікавилися понад 90 композиторів.

Специфічні умови праці, де здавалося б неможливо щось писати, але Олександр писав. Про характер роботи писав сам поет: „Бажаючи віддатись виключно літературній роботі, я робив заходи знайти якусь посаду при видавництві або знайти постійну роботу при газеті, але в той час так бідно оплачувався літературний труд, що я примушений був взяти, може, найогиднішу роботу з усіх робіт. У жовтні 1909 року я поступив на київські міські скотобойні, де і прослужив до початку 1919 року.

В атмосфері кривавого пару, хрипіння й агонії конаючих тварин довелося мені „продовжувати” літературну роботу, але це вже була аматорська робота. Робив я спроби знайти собі іншу роботу, але з тих чи інших причин мені не удалося”.

Зазначимо, що за час роботи О. Кандиби на різницях, він видав п’ять збірок своїх поезій та збірку драматичних етюдів. У 1912 р. в „Літературно-науковому віснику” з’явився його переклад „Пісні про Гайавату” Г. Лонгфелло. Тоді ж Олесь переклав казки В. Гауфа, арабські казки тощо.

Чи добре ми знаємо О. Кандибу? Напевно, ні. Ми знаємо О. Олесь лірика, сатирика, казкаря, патріота і зовсім не знаємо О. Кандиби як учня училища, студента Харківського ветеринарного інституту, ветеринарного лікаря. Він формувався, як і усі люди, в колективі, але особливого. Можливо все у комплексі і визначило його як поета, який, як лікар та агроном, особливо сприймав світ. В останньому інтерв’ю (1943) О. Олесь відповів, чому він почав писати?

„Була, очевидно, якась потреба висловитись з приводу того, що діється, бачиться й чується на білому світі. А діялось багато: літали метелики, щебетали пташки, виблискувала роса, - все щось робило, і, мабуть, ніяково було мені стояти, склавши руки”.

До цього слід додати, що у вірші „Згадую: так я в дитинстві любив ...” О. Олесь сам дає відповідь:

Що говорив мені в лісі струмок,
Що мені поле шуміло –
Мозок не міг зрозуміти їх думок,
Серце ж моє розуміло.
Дивною казкою був мені світ, –
Так, неначе, він мені снівся.
Безліч пройшло з того часу вже літ, –
Світ же, як сон, і лишився.

Олександр Іванович Кандиба народився 5 грудня 1878 р. в м. Крига (нині Білопільля) на Сумщині. Батько Олександра був торгівцем риби (купцем), рідний брат батька був купцем другої гільдії і торгував хлібом. Родина жила заможна, з широким розмахом.

Олександр закінчив початкову школу та двокласне училище у Білопільлі.

Коли Олександру було одинадцять років, загадково загинув його батько, як пише Олександр: „Батько помер у віці 65 років, втопившись”.

Що було причиною потягу Олександра до землі? Адже у нього рано відкрився поетичний талант. На вибір професії Олександра вплинули дідусь Василь та дядько Олексій, які були орендаторами мастків, мали добру освіту з землеробства. Рідні вбачали в Олександрові не поета, а майбутнього фахівця, який міг би на державній службі досягти чину V рангу і отримати статус дворянина, а це було важливо для їх статусу міщан.

О. Кандиба поступає до Харківського землеробного училища, яке бере витоки з Харківської землеробної школи. Це був кращий навчальний заклад Росії (мова оригіналу):

**Министерство
Государственных
Имуществъ
Департаментъ
Сельскаго Хозяйства
13 Ноября 1854 г.
№ 10552**

**Господину Харьковскому
Гражданскому
Губернатору**

По всеподданнейшему докладу Г. Министра Государственных имуществ, последовало, въ 17 день Мая сего года, ВЫСОЧАЙШЕЕ повеленіе, объ учрежденіи Земледельческаго Училища при Харьковской учебной ферме, на одинаковыхъ основаніяхъ съ подобнымъ же училищемъ, существующимъ при Горыгорецкомъ Земледельческомъ Институте, и въ следствие сего, 1-й классъ вышеупомянутаго училища имеетъ быть открытъ съ 1-го января 1855 г.

Департаментъ Сельскаго Хозяйства, признавая полезнымъ дать сколь возможно большую гласность сему новому распоряженію Министерства, имеющему целію образованіе ученыхъ управителей, въ которыхъ владельцы сельскохозяйственныхъ именій чувствуютъ ныне недостатокъ, счемъ препроводить къ Вашему Превосходительству 12-и экземпляровъ объявленія объ открытіи вышеупомянутаго училища, покорнейше прося оказать Ваше содействие къ разсылке сего объявленія хозяевамъ вверенной Вамъ губерніи, а также къ напечатанію онаго въ губернскихъ ведомостяхъ.

**Директоръ
Начальникъ отдѣленія**

Харківське землеробне училище знаходилося у селищі Мала Данилівка, де нині розміщується Харківська зооветеринарна академія.

В училище приймалися діти чоловічої статі віком 14-16 років. Зарахування до училища проходило через конкурсні іспити за умови, коли кількість заяв перевищувала наявність вакансій.

Вступаючим до 1 класу треба було знати з Закону Божого молитви загального користування, Священну історію Давнього і Нового Заповіту; з російської мови – поняття про частини мови; мати початкові знання з географії та арифметики. У 3-6 класах проходила спеціалізація з сільськогосподарських дисциплін.

В училищі О. Кандиба відрізнявся від багатьох товаришів. Учитель літератури казав: „Кандиба – ледар, але розумніший за вас всіх”.

Під час навчання в училищі він, захопившись вивченням іноземних мов, писав вірші цими мовами. Українською і російською мовами він перекладав поезію, прозу і драматургію з польської, чеської, сербської, болгарської, арабської, німецької, англійської та білоруської.

Перші поезії друкував в рукописному журналі „Комета”, який він випускав зі своїм товаришем К. Треншовим. Останній став відомим російським письменником.

В училищі О. Кандиба (записаний Кандибін) отримав ґрунтовні знання та добрі уміння, про що свідчить аттестат (мова оригіналу):

**Аттестать
второго разряда**

Данъ отъ Педагогическаго Совета Харьковскаго земледельческаго училища за надлежащимъ подписомъ и съ приложеніемъ печати училища Кандыбину Александру, въ томъ, что онъ поступилъ въ число учениковъ означеннаго училища въ августѣ 1893 года и, находясь въ ономъ по августъ 1900 года, окончилъ полный курсъ теоретическаго и практическаго ученія. На окончательномъ испытаніи онъ Кандыбинъ оказалъ следующие успехи:

1. Въ наукахъ: а) общихъ
и вспомогательныхъ предметахъ:

Закон Божіемъ	4 хорошо
Русском языке	4 хорошо
Немецком языке	3 удовлетв.
Географіи	3,5 очень удовл.
Обзоръ сельскохозяйственной промышленности	3 удовлетв.
Арифметике	3 удовлетв.
Алгебре	3 удовлетв.
Геометріи	3 удовлетв.
Тригонометріи	3 удовлетв.
Черченіи	3 удовлетв.
Ботаніке	3 удовлетв.
Зоологіи	3 удовлетв.
Анатоміи и физиологіи животныхъ	3,5 очень удовлетв.
Минералогіи	3 удовлетв.
Физике	3,5 очень удовлетв.
Метеорологіи	3,5 очень удовлетв.
Химіи	3 удовлетв.
Геодезіи	3 удовлетв.
Строительном искусстве	4 хорошо
Законоведеніи	3 удовлетв.
б) Въ специальныхъ предметахъ:	
Ученіи о земледельческихъ орудіяхъ и машинахъ съ изложеніемъ основной механики	3 удовлетв.
Сельскохозяйственной технологіи	3 удовлетв.
Растеніеводства	3 удовлетв.
Животноводства и ското- врачеваніи	3 удовлетв.
Сельскохозяйственной экономіи и счетоводства	3 удовлетв.
II. Въ практическихъ занятіяхъ:	
По земледелію	хорошо

Скотоводству – хорошо, огородничеству –, геодезіи хорошо и по особымъ отраслямъ хозяйства, коимъ обучались ученики въ Харьковскомъ училище. Во все время пребыванія въ училище и на практике поведенія былъ отличнаго.

По сему определеніемъ Педагогическаго Совета Харьковскаго земледельческаго училища отъ 26 августа 1900 г. онъ, Кандыбинъ, удостоенъ аттестата второго разряда со всеми правами, аттестату сего разряда предоставленными **ВЫСОЧАЙШЕ** утвержденнымъ, 30 Мая 1878 года, Приложеніемъ о земледельческихъ училищахъ (ст. ст. 16, 18 и 20).

Изъ предоставленныхъ Кандыбинымъ документовъ видно, что онъ происходитъ изъ мещанъ гор. Белополя, вероисповеданія православнаго, родился 23 ноября 1878 года.

Августа 27-го 1902 года.
Директор Училища, Статский Советникъ
князь Ф. Макулов /подпись/
Секретарь Совета /подпись/

Отримавши атестат, О. Кандиба записався вільним слухачем на сільськогосподарське відділення Київського політехнічного інституту, який був лише відкритий (1898).

Причиною полишення навчання в інституті була не змога заплатити за право слухання лекцій, а відсутня матеріальна і наукова база сільськогосподарського відділення, яке лише формувалося. Він навчався у найкращому училищі Росії і міг співставити бази навчання.

У 1902 р. О. Олесь поступає до Харківського ветеринарного інституту. Вибір інституту також був не випадковим. Він отримав солідні ветеринарні знання в училищі і уявляв характер цієї спеціальності.

У Харкові він бачив красивих, у форменному одязі, студентів ветеринарного інституту, та професорів-генералів, які під'їздили на каретах до інституту, який розміщувався у центрі міста.

Про те, що О. Кандиба поступив у 1902 р. до інституту, свідчать документи, ним написані (мова оригіналу):

Его Превосходительству
Господину Директору
Харьковского Ветеринарного
Института
Белопольскаго мещанина
Александра Иванов.
Кандыба,
окончившаго Харьковское
земледельческое училище

Прошение

Желая для продолжения образования поступить въ Ветеринарный Институтъ, имею честь покорнейше просить сделать распоряжение о принятии меня на первый курсъ съ сентября сего 1902 года. Требуемые документы и свидетельство о знаніи латинскаго языка в курсе 4^х классов гимназіи обязуюсь предоставить къ 25 Августа с/г. При семъ обязуюсь во время пребывания моего въ Институте подчиняться всемъ правиламъ и постановленіямъ Института.

Александр Кандыба

Жительство имею въ г. Сумах по Новоместенской улице
въ г. Кравченко.

3-го Августа 1902 года

В училищі О. Кандиба не вивчав латинської мови, яка була профілюючою в інституті, і йому слід було надати документ про знання мови. Він у Харківській четвертій гімназії складає іспит з латинської мови і отримує відповідне посвідчення.

Здавши атестат училища, посвідчення гімназії та довідку про сплату за слухання лекцій (25 руб.), О. Кандиба був зарахований у студенти. На нього була заведена „Справа” та зроблений „Опис” документів.

Провчившись один семестр, О. Кандиба не зміг заплатити за другий семестр. Відповідно до „Правил” інституту він був відратований. В атестаті училища був зроблений запис (мова оригіналу):

„Означенный въ семъ аттестате Александръ Кандыба состоял студентомъ Харьковскаго Ветеринарнаго Института съ Сентября 1902 года по 29 Апреля 1903 года

Директоръ Института Раевскій”

Зібравши гроші, О. Кандиба у серпні 1903 року знову подає прохання на ім'я директора інституту, щоб його зарахували в студенти першого курсу (мова оригіналу):

Его Превосходительству
Господину Директору
Харьковского Ветеринарного
Института
бывшего студента
того же Института
Александра Иванов
Кандыба

Прошення

Находясь въ крайне тяжелых материальных условиях, я не могъ заплатить за право слушанія лекцій во второмъ полугодіи 1902/03 учебнаго года, почему Советомъ Института и былъ уволенъ из числа студентов.

Теперь же имею возможность учиться, имею честь покорнейше просить Ваше Превосходительство зачислить меня въ число студентов 1-го курса ввереннаго Вам Института.

Требуемые документы при прошеніи прилагаю

Александр Кандыба

**1903 г.2-го Августа
Харьковъ**

О. Кандиба навчався не чотири роки, як вимагав статут інституту, а значно більше. Це було пов'язано з тим, що всі ветеринарні інститути Росії були закриті у 1905-1906 навчальному році. Це було пов'язано з тим, що найбільші студентські заворушення були серед студентів ветеринарних інститутів. Особливі виступи були у 1869, 1881-1882 та 1887 і 1890 роках.

Революційні події 1905 р. особливо підняли студентство ветеринарних інститутів.

Цей рік студент О.Кандиба зустрів з особливим піднесенням, – адже це був рік революційних подій.

Він переклав на українську мову популярні пісні: „Марсельеза” („Над залитою кров'ю землею ...”), „Варшав'янка” (Хмари зловіщі нависли над нами ...), „Сміло в ногу рушайте” тощо.

Ці переклади та вірші-агітки поширювалися з іншими прокламаціями. Про політичний зміст його віршів того часу свідчить зміст вірша „Ще в нас вогонь не згас в грудях...” (1905):

Ще в нас вогонь не згас в грудях,
Ще має наш народний стяг,
І тільки Січі прийде час, –
Злетяться враз мільйони нас.

О. Кандиба не виступив відкрито, а дурував ці свої поезії вузькому колу своїх ровесників. Він виступав на студентських „сходках”.

У нього був страх перед дирекцією інституту, що його можуть виключити. Він, як і решта студентів, підписував спеціальне „Обязательство” (мова оригіналу):

Обязательство

Я, нижеподписавшийся, состоя в числе студентов Харьковского Ветеринарного Института, симь обязуюсь строго выполнять полученные мною правила для студентов сего института, имея в виду, что всякое нарушение мною означенных правил повлечет к строгому съ меня взысканию; при этомъ особо обязуюсь в томъ, что, состоя студентомъ института, не буду иметь никакого участія въ какихъ бы-то ни было недозволенных обществахъ, кружкахъ, землячествахъ и т. под., а также не вступлю безъ разрешения моего институтскаго начальства въ недозволенные закономъ общества, зная, что за нарушения этого обязательства я подвергнусь немедленному увольненію изъ числа студентовъ института.

**Студент Харьковского
Ветеринарного Института
Александр Иванович Кандыба**

Пропущений рік О. Кандыба не провів даремно. Він працює і влітку 1906 року разом з майбутньою дружиною Вірою Антонівною Свядковською здійснює подорож до Криму. Там він уклав свою першу збірку „З журбою радість обнялась”, яку видав у 1907 р. завдяки позички в 300 руб. П. Стебницьким. У Криму Віра Свядковська дала Олександрю літературний псевдонім „Олесь”.

Друга збірка творів О. Олесь „Поезії, книга II” (1909), яку він готував як студент, також викликала схвальні відгуки у читачів, хоча сам автор більш спокійно сприймав вітання. Це був період його напруженої праці – здача випускних іспитів. Про що він писав: „... мене „хоронили” в ці два роки, ставили хреста, а я кінчав інститути, не дбав ні про що. Тому все слабе і бліде. Тепер бадьоріше дивлюсь вперед і більше вірю в свої сили”.

На основі випускних іспитів О. Кандыба 10 травня 1908 р. був „утверждень 19¹⁰/V08 ветеринаромъ”.

16 травня 1908 р. він дав клятву перед членами ради інституту та отримав диплом ветеринара.

О. Кандыба розшукує роботу і йому допомагають видавці у м. Києві, про що свідчить лист Ф. Матушевського (мова оригіналу):

**Редакція
і Головна контора
газети „Рада”
у Києві Велика Підвальна вул.,6
біля Золотих Воріт
Телефон 1458**

Київ, 20/VII року 1909.

**Дорогий
Олександр Івановичу!**

З „Ради” Ви знаєте, що подорож на могилу відбудеться 25 с. місяця. Сповідуючи Вас про це маю повідомити Вас ще про одну річ. Тільки що сказав мені д. Корольов, що в міській різниці є посада лікарська на 80 карб. в рік. Як що згодні, то приїздіть не гаючись, будемо тут робити заходи, щоб Ви взяли ту посаду.

Як що не хочете, то зараз же сповістіть, бо тут ждуть Вашої згоди і придержують посаду для Вас.

Жінці Вашій й сестрам моє привітання.

Ваш Ф. Матушевський

Як прибудете, питайте мене, або Корольова.

О. Кандиба погодився на цю пропозицію і отримав повідомлення з Миської Управи (мова оригіналу):

М.В.Д.

**Кіевская
Городская
Управа**

**По зав. г. скотоб. отделения
Октября 2 дня 1909 г.
№ 1231**

Городская Управа уведомляет Васъ для сведенія, что по журналу Присутствія Управы отъ 24 сентября 1909 г. За № 549, ветеринарь г. Робаковскій отстраненъ отъ должности ветеринарнаго врача при городскихъ скотобойняхъ и на эту должность съ 1 Октября 1909 г. назначенъ временно ветринарь Александръ Ивановичъ Кандыба съ выдачею ему содержания изъ оклада 1020 руб. и квартирныя 250 руб. въ годъ.

**Г. Смотрителю городских
скотобоень**

**Председатель Комисіи
по зав. г. скотобойнями
Делопроизводитель**

О. Кандиба оглядав привізне м'ясо, туші тварин у різниці великої і малої рогатої худоби та у кошерній різниці.

Влітку 1914 р. О. Кандиба працював у Пуші-Водиці.

Робота та життя у Пуші-Водиці О. Кандиби були пов'язані з його хворобою. У 1913 р. він лікувався в Італії та Франції, особливо у клініці нервових хвороб у професора Доуена (Париж).

Хворобливий стан О. Кандиби продовжувався і у подальші роки, про це повідомляє лист „Всеросійського земського союзу”, де він додатково працював (мова оригіналу):

**Всеросійській Земській Союзу
помощи больнымъ и раненымъ
воинамъ
Комитеть юго-западнаго фронта**

**Отдель
закупки скота и лошадей
Марта 31 дня 1916 г.
№ 520
г. Киевъ, Фундуклеевская, 46**

**Милостивый Государь
Александръ Ивановичъ.**

Вследствие уменьшенія числа лошадей на Конномъ Дворе №1 я, для оказанія ветеринарной помощи этимъ лошадямъ, признаю достаточнымъ иметь одного ветеринарнаго врача, а потому и принимаю

**Его Высокородію
А.И. Кандыбе**

во внимание Ваше болезненное состояние, мешающее Вамъ посещать аккуратно конный дворъ, уведомляю Васъ, что, разрешая Вамъ месячный съ сохранениемъ содержания отпускъ, считаю Васъ съ 1 Мая 1916 года свободнымъ отъ обязанностей ветеринарнаго врача Отдела закупки скота и лошадей.

Примите уверение въ совершенномъ почтеніи и преданности.

Член Комитета Линниченко

Хворобливий стан О. Кандиби, напевно, був причиною відмови його від посади завідуючого міською різницею, яку пропонував міський голова (мова оригіналу):

Телеграмма №449

Кієвъ Городская Скотобойня
врачу Кандыба

Кієвъ Благовещенска 642 26 2 93 Н

Городская Управа предлагает место заведующаго Городской Скотобойней Жалованья годъ 3000 прогоновъ 300 Обязательство службы не менее двухъ лет.

**Городской голова Поповъ
3 августа 1912 г.**

О. Кандибу, як лікаря, турбував санітарний стан різниць і особливо продукція, яка відправлялася на стіл киян. Про це свідчать неопубліковані матеріали: „Масленица на скотобойнях” (5 с.), „Наконецъ заговорили...” (4 с.), „О ветеринарном осмотре на бойнях” (1 с.), „О скотобойнях”(1 с.), „О санитарном состоянии Киевских городских боень” (2 с.) (мова оригіналу):

„Наконецъ заговорили о скотобойнях и в прессе и в обществе, наконецъ заинтересовались учреждениемъ, которого не замечали в продолженіи 20 лет – т.е. почти со времени их сооружения ...

... что бойни в невыносимо грязных и зловонных условиях ...

... бойцы имеют непосредственное соприкосновение с тем мясом, разделявая туши и вынося их на спинах в повозки. И, думаю, какими только видами микроорганизмов же кишатъ эти засаленные и окровавленные пиджаки рабочих! ...”.

Звістка про революцію у Петрограді досягла і Києва. У жовтні 1917 р. за ініціативи ветеринарних лікарів м. Києва було засноване Українське товариство ветеринарних лікарів, яке розробило статут і мало повноваження щодо розв’язання всіх фахових питань з ветеринарії в Україні. 3 жовтня по 31 грудня 1917 р. відбулося шість засідань товариства, на яких розглядалися питання організації ветеринарної справи в Україні.

О. Кандиба був активним членом товариства і завжди відвідував його засідання (мова оригіналу):

**Українське т-во
Ветеринарних лікарів
Грудня 14 1917 року
№ 74**

Членові Т-ва Д-ру Кандиба

Президіум Т-ва прохає Вас прибути на засідання 18 грудня ц/р о 7 год. вечора в помешканні Секретарства Земельних Справ (Хрещатик № 38).

Порядок денний

- 1 Демобілізація кінського составу (доклад представника Секр. Прод. Справ т-ша Лініченка).
- 2 Біжучі справи.

Голова Т-ва

О. Кандиба входить до редколегії безпартійних газет „Відродження”, „Трибуна”, „Літературно-наукового вісника”. У статті „Політика самостійності” (1919) він писав: „... можна сказати одно: Україна не стоїть на твердих ногах, а крутиться в повітрі і кидається встряти то в один, то в другий бік, в кожную хвилину готова то підвестись на височінь, то впасти на землю і розбитись. Експерименти не тільки можна, а й слід робити, але не завжди, а особливо над живим народним організмом, обезкровленим війною і революцією. Спроба може кінчитися фатально. А особливо, коли єсть час почекати, приглянутись, повчитись в інших експериментаторів. Тисячоліття ждали, хай же стане терпіння ще підождати рік, другий ...”.

Крім того, О. Кандиба брав активну участь в утвердженні України як держави. Він був дивізійним ветеринарним лікарем 1-ї дивізії Січових Стрільців (1918-1919), про це свідчать відповідні документи (мова оригіналу):

**Дивізійний вет.
лікарь
1 д. С.С.
№ 7
28 січня 1919**

Командіру Дивізії

Рапорт

Прошу Вашого розпорядження видати мені сукна на шинель й на все утримання.

**28/1
Н-ку постачання ДСС
видати
Н-к штабу
Макаренко**

Вет. лікар О. Кандиба

Телеграма (1918)

Комдив 1 див. Січов. Стрільців

Прохаю дивізійного ветлікаря Кандибу відкомандирувати в мое розпорядження. На місце Кандиби тимчасово призначаю Ставетлікаря гарматної Бригади дивіз. Січов. Стрільців полковника Юшкевича.

Про наслідки цього призначення прохаю повідомити нач. штабу Січових Стрільців.

1919 рік був надзвичайно напружений для О. Кандиби. Він був свідком , коли вибухом снаряда був вбитий його товариш Хороманський. Ця смерть надзвичайно потрясла Олександра. До цього додалося ще одне переживання: петлюрівці

розстріляли брата дружини. Ці події надломали О. Кандибу і він виїжджає як аташе з дипломатичною місією до Угорщини, Австрії, Італії.

У 1923 р. він переїжджає до Чехії на постійне проживання. Там він видав п'ять поетичних збірок, написав п'єси, драматичні інсценізації казок для дітей тощо. В цей період О. Кандиба був поетом, драматургом, але не ветеринарним лікарем.

Помер Олександр Іванович Кандиба 22 липня 1944 р. Його поховано на празькому Ольшанському цвинтарі.

Поезія Олександра Кандиби актуальна і сьогодні:

Степи-брати і мати Січ!
Свідки життя, краси і сили,
Хто вас згадав в сю довгу ніч
І хто оплакав вас, могили?!
Ніхто!

Ніхто вінка вам не зів'є,
Із вас не гляне на простори,
Синок з чужинцем їсть і п'є,
І по-чужинному говоре
Ганьба.

SUMMARY

Historical information about and work of Aleksandr I. Kandyba (Oles) who was veterinarian doctor, poet and public man was given.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Дело о служащих городских скотобоев // Государственный архив г. Киева. – Ф. 163. – Оп. 11. – Ед. хр. 5.
2. Кандыба А.И. // Государственный архив Харьковской области. – Ф. 928. – Оп. 2. – Ед. хр. 21.
3. Олесь О. // Інститут рукописів ЦНБ ім. В. Вернадського НАН України. – Ф.XV. – Од/зб. 997, 1011, 2563, 2686, 2703 -2718.
4. Олесь О. // Інститут літератури ім. Т.Г. Шевченка НАНУ. – Ф. 114. – Од/зб. 2317-2353, 3957.
5. Открытие Харьковского замлельческого училища // Государственный архив Харьковской области. – Ф. 3. – Оп. 176. – Ед. хр. 250.
6. Поет з душею вогнею (О. Олесь у спогадах, листах і матеріалах). – Нью-Йорк. – Київ. – Львів, 1996. – 221 с.
7. Рудик С.К. Гордість „Харьковского Ветеринарного Института Императора Николая I (1805-1905)”. – К., 2008. –335 с.

НЕГОПОЗИТИВИ В МОВНІЙ ПАЛІТРИ ДРАМИ О. ОЛЕСЯ

Н.О. Рябокiнь

У статті на основі драматичних творів Олександра Олесья досліджено комунікативний потенціал стереотипних негопозитивних мовленнєвих актів і виокремлено мовні засоби їх реалізації.

Олександра Олесья вважають майстром нової форми, найсильнішим представником українського символізму. Уміле, художньо доцільне, експресивне використання мовних одиниць з їх значенням, звучанням, формами і конструкціями – все це значною мірою притаманне його творам. Олесь прагне розширити змістовий обсяг слова за рахунок виникнення образних значень і підсилення експресивних можливостей. На жаль, у науковій літературі натрапляємо лише на окремі вибірккові дані про лінгвістичні особливості його творів [Грушевський, Олійник, Петров, Райська, Филипович], хоча мовна письменницька палітра – помітне явище в сучасній